

“PEDAGOGIK DESANTURA”

Sh.N.Ibadullayeva

CH.D.P.U. Maxsus pedagogika kafedra o'qituvchisi

O'Y.Axmadaliyeva

Surdopedagogika yo'nalishi talabasi

“Pedagogik Desantura” loyihasi haqida gaplashar ekanmiz aslida bu nima ekanligiga alohida urg'u berib o'tishimiz kerak. Pedagogik Desantura-bu ijtimoiy pedagogik loyiha bo'lib, asosiy maqsadi imkoniyati cheklangan bolalar va dars mashg'ulotidan ortda qolib, tengdoshlariga yeta olmayotgan bolalarni safdoshlariga yetkazish va jamiyatga qo'shishda o'zining turli usul va pedagogik salohiyatga ega bo'lgan metodlaridan foydalanish orqali yordam qo'lini cho'zuvchi loyiha.

Dastlab 2022-yil fevral oyida tashkil etilgan, loyihaga 68 nafar talaba qabul qilindi. Bu talabalar loyihaga a'zo qilishda “Stim olimpiadasi”, “Miss Logoped” ko'rik tanlovlarida qatnashishgan va dars jarayonida o'zining intiluvchan va o'tkir zehni, talabalarga o'rnak bo'lishi bilan ajralib turadigan talabalar test jarayonlarida saralanib olindi. Sinov test jarayoni 3 bosqichda o'tkazildi.

1-sinov testi 24-fevral sanasida o'tkazildi

2-sinov testi 3-mart sanasida o'tkazildi

3-sinov testi 15-mart kuni o'tkazildi. Bu test jarayonida 68 nafar talaba “Pedagogik Desantura” kulbiga a'zo sifatida qabul qilindi.

A'zo bo'lgan talabalar quyidagi bosqichlarni bosib o'tishadi.

1.Kuzatuvchi

2.Asisstent

3.Moderatr

4.Fasillitator

5.Mentor.

Bu darajalar bir-biridan bajariladigan vazifalariga asoslanib farqlanadi.

Kuzatuvchi darajasi- dastlab ma'lum muddat davomida dars o'tish usuli, qoidalari va metodlarini o'rganadi. Dars jarayonidagi aniq ketma-ketliklarni va qaysi qismida qanday ishlar olib borish kerakligi haqida ma'lumot to'plab kuzatib o'rganib, bilib boradigan desant talaba;

Asisstent daraja-bu o'qituvchining yordamchisi. Bu talaba, o'quvchilarga o'tilgan mavzuni takrorlatishi yoki uy vazifalarini so'rab mustahkamlatishi va yangi mazvuga tayyorgarlik ko'rib kelib uni fan o'qituvchisi yordamida hamkorlik asosida tushuntirishi mumkin bolgan desant talaba;

Moderator daraja- bu o'zi yakka holda o'qituvchi kuzatuvchi ostida bema'lol dars mashg'ulotini o'ta oladigan va turli metodlarni qo'llay oladigan desant talaba;

Fassilitator darajasi-bu bemalol dars o'tish qobiliyatiga ega bo'lgan va mualliflik metodlariga ega bo'lib kuzatuvchi, asisstent, moderatorlarga trening mashg'uloti o'tib bera oladigan pedagogik desant;

Mentor darajasi-bu hamma tomonlama ortidagilarni ergashtira oladigan , o'qituvchi nazoratisiz dars mashg'uloti olib boradigan pedagogik desant;

Talabalar hamkorlik shartnomasi asosida Chirchiq shahridagi 15-10-8-umumta'lim maktablaridagi boshlang'ich sinflardagi maxsus sinflarga 8:00 dan 8:45 gacha bo'lgan vaqtda borib 15-18 kun davomida kuzatuvchi sifatida o'qituvchilarning dars berish jarayonini amaliy metodikasi va o'quvchilarga yangi mavzuni qanday yetkazib berishi, dars tahsimoti, qaysi bola bu bilimlarni yaxshi o'zlashtirayotgani va qaysi o'quvchilar o'zlashtirishda qiyinchiliklarga duch kelayotganini o'rganishadi. Shu jarayondagi muammolarni o'rganib kafedramizdagi professor-o'qituvchilari bilan birgalikda muhokama qilib, yechimi sifatida turli xil bolalar yoshiga mos holda mavzuni yetarlicha o'rganishga yordam beradigan metodikalar ishlab chiqilib o'qituvchiga qo'shimcha metodik yordam berildi.

Dars mashg'ulotlarini o'tish asosan 1-sinf o'quvchilaridan boshlangan, bu o'z natijasini qisqa vaqt ichida berganligi tufayli ota-onalar ham qiziqish bildirishdi. Sinfdagi bo'sh o'zlashtiruvchi yoki tashxisga ega bo'lgan o'quvchilar uchun darslar jarayonida yakka tartibda ish olib borildi. Bunda desant talabalar maxsus yaratgan metodikalaridan foydalanib bolaga yangi mavzuni tushuntirib borishdi. Bu loyiha orqali bor yo'g'i uch oy davomida o'quvchilarning chorak baholari ijobiy o'sdi, o'ziga bo'lgan ishonchi ortdi, tashhisli o'quvchilar sinfga va jamiyatga moslashdi, ular hamma bilan teng huquqli ekanligini tushinib etdi, bunda maxsus amaliy metodikalar katta samara berdi.

2021-2022 o'quv yilining oxirida loyihani Toshkent viloyatining boshqa maktablariga ham targ'ib qilish taklifi berildi. Buni amalga oshirish maqsadida 2022-2023-o'quv yilida "Pedagogik Desantura" jamoasini yanada kengaytirish uchun 1-kurs talabalarini klubga jalb qilish va sinov testlarini o'tqazish rejasi ishlab chiqildi.

"Pedagogik Desantura" klubi trener mutahassisi va fosilotorlar tomonidan maxsus tayyorlangan test savollari asosida 3 kun davomida 1-kurs talabalarini saralash bosqichi 26-sentabr kuni boshlandi.

Qabul jarayoni 3 bosqichda bo'lib, 3 kun davom etdi.

- 1- bosqichda 24 nafar ,
- 2- bosqichda 25nafar ,

3- bosqichda 15 nafar talabalar saralab olindi. Hozirgi kunda 1-kurs desant talabalar soni 64 nafarni tashkil etadi.

BUNDA:

1-o'rinni :Toshova Hilola, Jahonova Umida 22/2-guruh surdopedagogika yo'nalishi talabalari

2-o'rinni : Sultonova Sadoqat 22/1- guruh surdopedagogika yo'nalishi,

Boqiyeva Sevinch 22/2-guruh surdopedagogika yo'nalishi,

To'rayeva Jasmina 22/3 –guruh tiflopedagogika yo'nalishi

3-o'rinni: O'tkirova Dilrabo 22/2-guruh surdopedagogika yo'nalishi Muvassarova Sevinch 22/1- guruh surdopedagogika yo'nalishi talabalalari faxrli o'rinlarni egalladilar.

Natijada uchta bosqichni ham muvaffaqiyatli bosib o'tgan talabalar klubga qabul qilindi. Hozirgi kunda klub a'zosi 131taga etdi va ular faoliyatni davom ettirishayapti.

ADABIYOTLAR:

1. Qodirova, F., Ibadullayeva, S. N. (2022). Nutq ustida ishlashning tizimli yondashuvlari orqali eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarni inklyuziv ta'limga tayyorlash. Pedagogik ta'lim innovatsiyon klasteri, 1(1), 350-352.

2. Ibadullayeva, S. N., Masaliyeva, S. (2022). Inkluziv ta'lim sharoitida maktabgacha yoshdagi bolalarning matematik tasavvurlarini rivojlantirish omillari. Inklyuziv ta'lim, 1(2), 111-113.

3. Qodirova, F., Ibadullayeva, S. N. (2021). Nogironligi bo'lgan ota-ona qaramogida bo'lgan yetim bolalarni ijtimoiylashtirishning metodik klasteri. Ta'lim va innovatsion tadqiqotlar, 6(1), 280-286.

4. Qodirova, F., Ibadullayeva, S. N. (2021). Ta'lim klasteri sharoitida erta inklyuziyaga erishish ko'zlar implantli bolalar ijtimoiylashuvining eng optimal omili. Yangi O'zbekistonda xalq ta'limi xodimlarini malakasini oshirishda zamonaviy yondashuvlar, 1(1), 55-65.

5. Qodirova, F., Ibadullayeva, S. N. (2021). Ta'limda tolerantlikka erishish kelajak o'qituvchisini inklyuziv ta'limga tayyorlashga erishish sharti sifatida. Zamonaviy maktabda va jamiyat aloqadorli, 1(1), 61-65.

6. Ibadullayeva, S. N., Jurayeva, Z. (2021). Kar va zaif eshituvchi o'quvchilarni inklyuziv ta'limga tayyorlashda korreksion mashg'ulotlarning ahamiyati. Inklyuziv ta'limning dolzarb masalalari, 1(1), 35-70.

7. Sh.N.Ibadullayeva magistrlik dissertasiya 2022 y